

ADEVĚRUL

ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 12.— cor. Abonamentul la mai multe
Pe 1/2 de an . . . 6.— " exemplare pe un an 8.— cor.
Pe trei luni . . . 3.— " Pentru străinătate:
Un număr 30 fileri. Pe un an . . . 20.— cor.

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT DIN ARDEAL ȘI BANAT.

Apare în fiecare Duminecă.

Ori-ce scrisori și bani să se trimită pe adresa:

„ADEVĚRUL“
SIBIU, STRADA ROSENANGER NR. 14.

Tot aici se primesc și anunțuri cu prețuri ieftine.

Pacea generală.

De Emil Isac.

Nu-mi pare absurdă noțiunea aceasta. Și cred că nu ar fi imposibil, să se facă alianța popoarelor, liga națiunilor. Interesul nostru al democrațiilor adevărate este, ca să sperăm în realizarea cât mai în grabă a acestei „utopii“, căci altfel ne rămâne în întregime vechiul testament al politicei: războiul. Este o rușine a civilizației că și azi, în secolul al XX-lea, în epoca fermentației și a creării, au putut asista la un războiu mondial. Și chiar pentru că efectul moral al războiului a demoralizat sufletul omenesc, datoria noastră nu poate fi alta, decât a lupta din răzputeri în contra tradițiilor istorice și în contra despotismului politic, ce a stăpânit statele autocrate, aservindu-le pe aceste mâinilor unor tirani.

Noi așteptăm deci atât din Berna, cât și din Paris, glasul viitorului. Noi vrem postulatele înfrățirii tuturor popoarelor și liga națiunilor. Noi nu suntem dușmanii nici unui neam, chiar strein de limba noastră. Noi nu vrem să ne răsbunăm pe oameni nevinovați pentru sistemele mizerabile ale politicei. Ori să vorbim limpede: socialistul adevărat nu poate înfieră poporul german pentru că a fost unealta oarbă a unui împărat nebun și a suitei sale. Socialistul german nu poate dușmani neamul francez, ori englez niciodată — cum noi, *socialiștii români* declarăm sus și tare, că streinii nouă nu ne sunt dușmani, căci stau sub aceleași legi ale firii ca noi, și noi nu vom permite, ca pentru ticăloșia politică a Ungariei, pentru crimele casei Habsburgice și a lacheilor ei din Budapesta, să sufere poporul. Deși, trebuie să spunem sus și tare, că poporul acesta este și azi condus haițis-ponciș și i se impune o politică de sinucidere, prin rezistența unor bande militare înarmate. „Diferendul“ între un neam și unul altul, să reducă adeseori la simple tendințe de socializare. Intre noi Români și neamurile streine de noi, „diferendele“ se vor rezolvă ușor. Noi suntem gata să acordăm aceleași drepturi streinilor, ca și nouă, înși-ne. Noi am fi veseli, dacă în liga popoarelor nu s'ar face osebiri între neamuri și dacă orice politică internă ar fi pusă sub controlul lumii întregi. Atunci, după o platformă generală, s'ar putea limpezii problema naționalităților pentru Europa întreagă, problemă, care azi amenință să turbure iar pacea generală și care este extrem de importantă în țările extra-europene. Fără liga popoarelor nu-mi închipuesc pacea generală și fără statele unite din Europa, rămânem în vechile tradiții de rivalitate între state, tradiții care au dus la faliment civilizația noastră.

Berna.

Însfârșit a putut să-și spună cuvântul și Internaționala. În 2 Februarie s'a întrunit marel sfat al idealistilor din lumea întreagă, care vor să înfăptuiască înfrățirea tuturor neamurilor. Și venit-a din Svedia Branting celebrul luptător al socialismului științific, venit au „Boșii“: Kautsky, Müller, causticul Haase, bavarezul Eisner — iată-i pe minoritarii: Longuet, Mistral, Cachin și pe pozitivistii Renaudel, Thomas Michaud, sosit-a la Berna însfârșit și Henderson, căci cum să fi putut lipsi Kunfi, Biró și Buchinger? ... Români n'au fost la Berna... De ce?... Puncte, puncte, puncte. Tovașii Macdonald și Troetstra, al căror merit e că s'a putut întruni Internaționala cu siguranță ar fi fost veseli ca alături de reprezentantul Argentinei Dr. Zopp să fi putut anunța și sosirea delegațiilor palidului popor valah. Dar poate în Maiu se vor întâlni și românii cu camarazii lor în Berna, căci după cum știm, Internaționala nu și-a terminat activitatea cu cele trei ședințe mari ținute în casa poporului din Berna, clădirea în care a răsunat pentru întâia oară cuvântul libertății și al egalității politice.

Discursul magistral al lui Branting poate fi memento pentru toți politicienii lumii. Dreptul de liberă dispunere a popoarelor nu mai este ficțiune. Nu mai pot exista în cadrul statelor naționale minorități oprite și controlul european va reformă concepțiile monarchice în spiritul democrației adevărate. Și adevărate sunt cuvintele delegatului francez Thomas că înfricoșatul cataclism european s'a început prin asasinarea mișelească a lui Jaurès. Căci dacă lordului Haldane nu i-a reușit să încheie înțelegere cu junkerii germani, i-ar fi reușit lui Jaurès în primăvara anului 1914 și chiar în pragul monstruosului compromis al îngâmfatului împărat german la Potsdam.

La internaționala din Berna s'a discutat problema cea mai arzătoare a războiului: este de vină ori nu socialdemocrația pentru că nu a împiedecat măcelul? Și a constatat atât Thomas, cât și Mistral, ba chiar reprezentantul majorității socialiste germane Wels, că izbucnirea războiului a fost provocată de lupta capitalismului și de autocrația germano-austriacă. Dacă tiranul cesar german ar fi primit propunerea lui Edward Grey de a supune „conflictul“ sârbo-austriac arbitragiului european, milioanele de victime ale războiului nu și-ar dormi somnul liniștit în pământ și Europa n'ar fi zdrobită de furtune de sânge. Dar nu s'a întâmplat astfel. Massele au fost duse la abatoriu și socialismul a trebuit se asiste la prăbușirea idealului socialist.

Conferența dela Berna, la propunerea lui Macdonald a adus o rezoluție, care va avea influență hotărâtoare asupra congresului de pace din Paris. Este imposibil că guvernele tuturor statelor să nu asculte sfatul congresului socialist din Berna. Berna pretinde că problemele internaționale să fie rezolvate din punct de vedere democratic. Conferența din Berna a respins unanim dorința capitaliștilor de a forma state de ciocnire (Pufferstaat) în Europa. Conferența din Berna nu recunoaște dreptul invingătorului asupra teritoriului cucerit (spolia victoribus). Conferența din Berna nu vrea să respecte tratate de alianță în dauna păcii lumesti și nu permite alcătuirea frontierei militare, ca argumente de siguranță ale statului. Conferența din Berna nu admite anexiunea teritorială cu bază istorică fictivă. Conferența socialistă solicită 1. respectarea dreptului de liberă dispunere a fiecărui popor; 2. controlul ligei popoa-

relor asupra teritoriilor ocupate; 3. Apărarea minorităților în cadrul statului format de nou.

Pentru a putea asigura temeliele acestei rezoluții, conferența dela Berna a format mai multe comisii, care vor studia aprofundat toate problemele în cadrul programului fixat. S'a exmis o comisie pentru a studia problema bolșevismului, care își continuă drumul deja în Rusia. Să va aduce sentință în grava problemă a naționalităților și să speră, că de astădată socialismul va fi treaz pentru a aduce la rezon pe corifeii șovinismelor, cari sute de ani au ținut în impilare popoarele nenorocite, îmbăcșite în state „naționale“. La Berna s'a studiat temeinic și viitoarea organizație a socialismului și declarându-se pentru susținerea raporturilor economice între toate statele dușmane, nu va eridă chinuirea populațiilor prin blocus-uri. Congresul socialist s'a ocupat și de problema sindicalismului prin o comisie sub președinția lui Henderson, iar reformele agrare au fost trecute prin critica severă a lui Huysmans. Și Renaudel a terminat cu: „Proletaires de tous pays, unissez-vous“. Proletari din toate țările, uniți-vă. Congresul socialist își va da întâlnire în Maiu, și biroul central al Internaționalalei, care staționa până acum în Bruxelles, va lucra în Berna. Nu ne îndoim că atât la viitoarele desbateri, cât și la întreaga mișcare a socialiștilor din Internațională, românii vor putea lua parte de azi încolo, căci tutela politică în care a fost ținut poporul român nu face onoare controlului european, atât de des solicitat în vremea din urmă de politicienii români. Nu știm, dacă telegrama partidului nostru adresată internaționalalei, a ajuns la destinație, dar la congresul socialist din Berna și noi, românii am luat parte cu întreg sufletul nostru năcăjit.

Timpuri mari, oameni mici.

(St. D.) Nu este frază scoasă din opereta lui Offenbach. Nu ne pare subiect de operetă vremea ce o trăim, dimpotrivă niciodată n'am simțit atât de emoționați sufletul vremei ca acum. Profesorul Delbrück (firește că profesorul) spune într'un articol al său din „Berliner Tageblatt“ că oricât de mari jertfe a cerut ideea, s'a plămădit o Europă nouă. Europa nouă plămădită cu atâtea jertfe și sânge, este lărmuită de glasul strident al tuturor papagalilor politici. Îndesebi ne miră că în țara românească și azi oamenii politicei au poftă de-a se certă în loc de a-și pune toate forțele în ajutorul civilizației românești compromise de balcanism. Ziarele din țară apar ca ciupercile și bieții figănuși din Calea Victoriei au să învețe zeci de porecle de gazetă, dar vai, bieții românași înzadar ar vrea să învețe ceva din ziare — în ziare să face azi tîmbălău de piață și curg ploaie sudalmele. Noi socialiștii nu ne impresionăm de pleonasmul șovinist, căci noi nu cunoaștem moralități false patriotice și în ochii noștri nu crește în respect figura demagogului, care sbiară răgușit și promite streang și pușcărie în loc de reforme serioase sociale. Să nu se supere deci confrății dela ziarele din țară dacă le declarăm, că noi nu cetim bucuros epopeele huliganiste ale unor politicieni detestabili. Timpurile mari n'au născut oameni mari în România, dar mare ne este încrederea în viitor, căci atmosfera se va premeni și moravurile de persecuțiune și ponegrire cu orice preț vor dispărea în curând din publicistica română, îndată ce societatea română va fi regenerată de imense putere purificatoare a socialismului.

Organizarea învățământului în Transilvania.

Consiliul Dirigent publică următorul comunicat cu privire la organizarea învățământului în Transilvania. Nu suntem încântați de perspectivele ce ni se arată în „reforme” plănuite, căci aceste ne par mai mult schimbări personale, decât o schimbare a programului educativ. Este firesc că românimea ajungând-și idealurile naționale, dorește să și le asigure pe aceste punând temelie culturai sale românești.

Spiritul educației însă să nu se cufunde în melodii romancoase ale trecutului și dorim ca alături de discipolii lui Pestalozzi, să vedem și pe urmașii lui Forel în șirul reformatoilor școlai noastre. Alături de profesorii de teologie și protopopii noștri să fie ascultați și sociologii și medicii, care vor putea face serviciile cele mai bune învățământului public. Și am fi veseli dacă acei ce să cugetă serios la reforme școlare nu s'ar lăsa seduși de un optimism ireductibil și nu și-ar uita admirabileleilde ale învățământului public din Dania și Norvegia, unde revizorii școlari nu poartă în geanta lor numărul greu al analfabeților.

După ce s'a trecut peste greutățile organizării ministerului, s'a putut începe opera organizării învățământului și aranja chestiunile bisericesti. Au fost numiți pe lângă dl Dr. O. Ghiu care este secretarul general pentru chestiunile de instrucție și câte un secretar general pentru afacerile bisericilor noastre naționale. Pentru chestiunile bisericei ortodoxe a fost numit protopopul Săliștei Dr. Ioan-Lupaș, iar pentru biserica greco-catolică dl Dr. Alexandru Russu, profesor din Blaj.

S'a pus stăpânire pe școlile de Stat maghiare, care au fost decaratate școlale de Stat române. Personalul didactic a fost lăsat să funcționeze mai departe afară de câteva excepțiuni reclamate de interese de stat.

S'a numit numai câte un profesor de limba română și câte un delegat care a luat în primire edificiile și întreg inventariul școlai pentru a nu fi înstrăinat. *In ce privește învățământul la școlale susținute de confesiuni ele au rămas în aceeași stare de drept ca și mai înainte. Limba maghiară a fost eliminată din toate școlale confesionale române de toate gradele, asemenea din școlale comunale și din acele din satele săsești, comunale și de stat, de prin satele românești sau cu majoritate românească. In școlale din satele săsești și ungurești lucrurile au rămas neschimbate.*

Administrația învățământului primar a fost înlocuită în mai multe județe cu administrația românească. Au fost numiți aproape în jumătate din județe revizorii școlari în locul inspectorilor școlari unguri de până acum. Pentru controlarea administrației școlailor secundare pe lângă directorii supremi din Sibiu și Cluj, au fost delegați comisari ministeriali la Sibiu: Dr. Vasile Bologa, directorul școlai de fete a Asociațiunii, iar la Cluj dl Dr. Nicolae Drăgan, docent la facultatea de litere dela Universitatea din Cluj.

Atrocități...

Și tot nu mai încetă să plângă orfanii... Bavoneta și mitraliera tot nu amuțeste. In ochii oamenilor e încă focul urei și pumnii să închească de mânie, între oameni sunt zeci de linii demarcaționale. Zilnic cetim telegrame despre ororile ce le comit cete înarmate. Ni să umple ochii de lacrimi auzind știrile de necrezut. Oamenii devin belii, femeile bătrâne gătuite, copiii schiunguși... Și nu poate fi decât o singură soluție posibilă: cât de curând, în vremea cea mai apropiată conferența de pace să aducă hotărârea ei asupra problemei românești. Până ce rezistența este alimentată cu optimism, șovinistii tuturor țărilor nu vor să abdică de teroare. Să se spuie verde: cum să fie așezat poporul român în Europa! Până ce nu să vor limita hotarele acestei țeri, luptele nu vor încetă și atrocitățile vor urma șir.

Să și spună deci verdictul atât Berna cât și Versailles-ul și să nu se trăgăneze tratativele de pace, căci fiecare moment de nehotărâre amenință cu moarte sute de vieți nevinovate.

de partid, poetul nu poate slăvi demagogia, poetul este copilul lumii întregi și orfanul tuturor. Poetul adevărat nu face temene prostiei și nu se gudură ca un cățel în fața popularității. Ady a fost un dușman înfocat al naționaliștilor, căci chiar el, a profetizat izbânda libertății și prăbușirea perapetelor de carton ale constituției. Și nu mă sfiesc a spune nici astăzi, că în Ady pierd nu numai un prieten, ci toată lumea, cultura omenească pierde un bloc de marmură dispărut pe vecie, ca în urmă-i să se lăfăiască pe piața culturai iar canibalii, tradiționaliștii, neputincioșii...

Poet al omeniei Ady, caută-l în țara luminei pe Eminescu și îmbrățișați-vă.

Unii oameni disprețuiesc bunurile pe care nu le au; alții dimpotrivă, nu disprețuiesc decât aceea ce au. Aceștia din urmă sunt mai nobili și mai nenorociți.

Schopenhauer.

Pentru a înțelege starea unei clase sociale, nu e de ajuns s'o cunoaștem numai; trebuie s'o comparăm cu starea celorlalte clase, cu cerințele generale ale vremii.

Kautsky.

Filozofia nu se poate realiza fără dispariția proletariului, proletariatul nu poate dispăre fără înșăptuirea filozofiei.

Marx.

Trebuie de respins orice măsură politică, care tinde prin mici îmbunătățiri materiale în starea muncitorilor să menție și să consolideze, atârănarea și supunerea lor morală față de clasele suprapuse.

Lango.

Burghezul nu poate vedea adevărul; el nu poate admite că clasa lui dispăre; nici măcar lupta, în care trebuie să fie înfrântă această clasă n'o poate recunoaște. Spiritul muncitorului, care are toată nădejdea în viitor, este dimpotrivă pregătit pentru înțelegerea adevărului.

Gorier.

Moartea tovarășului Frimu.

In pușcării din Văcărești și-a închis pentru totdeauna pleoapele unul dintre cei mai distinși socialiști români Ioan C. Frimu. Elev al lui Dobrogeanu Gherea tovarășul Frimu a reprezentat în sânul partidului socialdemocrat din România aripa radicală și înzestrat de frumoase calități intelectuale a luptat pentru desrobirea clasei muncitoare. Nenumărate articole i-au apărut în „România muncitoare” și în ziarele socialiste din Franța și discursurile sale impetuozuse erau adevărate giuvaere. Mort chiar în... pușcării, unde fusese arestat de luni de zile, tov. Frimu ne este un imbold de muncă desinteresată și memoria lui vor păstra-o cu duioșie toți aceia, cari l-au cunoscut.

Reforma agrară în Ardeal.

„Reforma agrară se studiază cu asiduitate și de consiliul dirigent al Ardealului.

Cu toate că ținuturile transcarpatine s'au unit fără nici o condiție cu România și vor să facă parte integrantă din Statul român, sunt o scrie întreagă de probleme locale care, din cauza condițiilor speciale, nu se pot deslega la fel ca în vechiul regat.

Printre acestea este și chestiunea agrară, pe care o pregătește acum consiliul dirigent și care în două trei săptămâni va fi supusă sancționării regale.

Ministrul, însărcinat cu adunarea materialului necesar și întocmirea proiectului de lege agrară este dl dr. V. Bontescu.

Intr'un interview pe care l'a acordat unui gazetar ministrul agriculturai din Ardeal a arătat că prima normă după care să va face împroprietărirea, cerută și de împrejurari dar și de voința de expresă a Suveranului, este cantitatea disponibilă de pământ.

De aceea, — declară dl ministru Bontescu — vom da pământ numai în părțile, unde este pământ de împărțit. In celelalte părți, unde nu este însă, sau e prea puțin, ne vom îngriji să ridicăm stabilimente industriale și astfel să dăm posibilitatea fie căru Român să poată trăi bine în țara lui și să fie mulțumit. Pentru ajutorarea micilor noștri proprietari și negu-

FOILETON.

Andrei Ady.

De Emil Isac.

Nu mă sfiesc a spune nici astăzi, în vremuri de neliniște și sânge, că pentru mine poetul Ady a însemnat totdeauna un bun prieten pe care îl deplâng cu lacrimi fierbinți. Poetul maghiar este un frate, căci frați suntem oamenii de idei pretutindeni. Noi nu suntem șovinști și nu vrem umilirea neamurilor, căci florile la Rășinar cresc la fel ca în Calcutta, căci durerea mamei mele este aceeași, ca a părinților copilului visător de pe stepele Rusiei... Ady a fost poetul lumii, a fost cântărețul culturai, a fost ostașul luminei. Nu purtă pinteni și pene de curcan în pălărie și nu jucă miluita în cărciumile Dobrișinului, nu eră înamorat de gloria istoria, de sunetul strident al trîmbiței, de fălăirea drapelului. Purta în mâini crișul alb moștenit dela Hristos, și aveă pe buze cuvintele omului nenorocit, nefericit prin nemărginita sclăvie ce stăpânește și azi lumea. Și lui Ady i-a intentat proces de dispreț burghezimea fidelă a Ungurilor, pe Ady l-au disprețuit conții bețivi și baronii bătăuși, l-au gonit liftele presei șoviniste, l-au huiduit popii și solgăbiraele, căci cuteză în versuri nemuritoare să doboare idolul lui Árpád și să înalțe în cerul culturai statuia Minervei... Mulți ani exilat în Paris, disprețuit de lume, poetul mare al umanismului a cântat sihastru, ca o pasere vrăjita în colivie — și cel ce a prorocit revoluția, Ady, a putut vedea cu ochii proprii prăbușirea ciadirei de minciună istorică. A murit în durerile facerei și l'a dus un vânt liberator... Și cei ce l-au huiduit, i-au acoperit sicriul de flori — ziarele îngâmfate l-au depășis, căci Ady este simbolul poetului adevărat: poetul nu poate fi uealță

Cântecul muncii.

De O. Goga.

Veniți în horă de frăție,
Străvechii câmpului străjeri,
Ce ocrotiți de-o veșnicie
A muncii rodnice dureri.
Veniți, p'ugari, veniți oștenii
Celui mai vechiu și sfânt război,
Tovarăși buni ai Consânzenii,
Veniți cu noi!

In goana vieții 'nviforată,
Strigați: Plugarii 'n veci nu pier,
Căci lor pământul sfânt, li-e tată
Și frate soarele din cer.

In casele cu grinzi bătrâne
Voi rostul lumii așezați,
Sus datătorilor de pâne,
In patimi și credințe frați,
Voi plătici de sudori și sânge,
Voi cei bogati și totuș goi,
Veniți să ne 'nvățați a plânge,
Veniți cu noi!

Veniți străuitoare gloată,
Strigați s'auză mici și mari:
E răzimată lumea toată
Pe palme aspre de plugarii!

Năpraznic vifor de dreptate
Vă doarme 'n sufletu 'noptat,
Și spală lumea de păcate
Când rele mâni l'au deșteptat,
De grele vremi de mai 'nainte
De al răspiătirii greu șuvoi,
Veniți aducători aminte,
Veniți cu noi!

Strigați să știe largul zării,
S'auză toți câti trag în jug:
Că focul roș al răzbunării
Topește fierele de plug!

tori și a celor care vor să facă industrie, le facem posibilitatea să capete capital eficient și în acest scop am proiectat Banca Comercială Română.

Este probabil că pământul ce se va da țărănilor nu va putea să fie înstrăinat.

În privința modalităților de plată, d-l Bontescu a spus:

— Pământul ce se va împărți la țărani va trebui să fie de către aceștia plătit. Plata o vor putea face imediat sau în rate. Pentru a da posibilitatea și celor mai săraci să facă plățile, se va ridica Banca Agrară, care le va pune la îndemână capital eficient.

De asemenea se vor lua măsuri și pentru îmbunătățirea soartei Moșilor. Războiul a aruncat cea mai neagră mizerie asupra lor.

Iată în ce cuvinte exprimă d-l Bontescu solicitarea consiliului dirigent pentru acești nenorociți:

— Pentru Moși, s'a și constituit un comisariat special, care studiază chestiunea lor grea și căutăm toate căile, ca să-i putem face din nou fericiți ca ei să nu mai cânte în amurgurile triste dealungul drumurilor cântecul lor de durere:

»Munții noștri aur poartă
Noi cerșim din poartă 'n poartă».

În fine a sosit prima rândunică și primăvara e apropiată. D-l Bontescu a făcut prima declarație asupra reformei agrare, care este atât de mult așteptată de milioane de țărani. Proiectul reformei agrare este în prelucrare și nu-l cunoaștem în amănuntele lui, dar găsim de bine să amintim că socialismul științific nu admite nici proprietate mare, nici proprietate mică... Proprietatea privată a dat naștere tuturor nedreptăților care, numai atunci vor dispere dacă s'ar desființa proprietatea privată, dar mai cu seamă proprietatea privată a pământului. Reforma agrară o singură rezolvare poate avea care e dreaptă și definitivă: Pământul să fie proprietate obștească. Pământul fiind proprietate comună ar atrage cu sine la socializare și subsolul și supra solul, adică minele de sub pământ și fabricile de pe pământ.

Nu putem pretinde ca d-l Bontescu să aducă proiectul socializării solului, că atunci n'am mai avea ce socializa noi socialiștii. Dar cerem ca să prezinte un proiect, care devenind lege va mulțumi partea cea mai mare dintre locuitori și evolutiv se va desvoltă în direcția socializării, căci numai progresând societatea va înainta înspre perfecțiune fără zdruncinări. Dacă d-l Bontescu și alți reformatori agrari vor să conserve proprietatea privată ne dă nouă cea mai bună armă de a ne întări.

O măsură energică a Consiliului Dirigent.

Am scris în coloanele „Adevărul”-ui de multe ori asupra grelelor probleme ale alimentării, când neam exprimat dorința că Consiliul Dirigent să ia măsuri energice împotriva acelor, ce au stăvilit alimentarea normală a populației cu speciile lor odioase. Ne pare bine că în sfârșit Consiliul Dirigent s'a hotărât să facă un pas înainte și să amenințe nu numai platonice pe toți aceia, care din suferințele poporului storc profitul lor murdar. Alăturat publicăm comunicatul Consiliului Dirigent și dorim ca acest comunicat bogat în flori să nu fie răfundat în sertarele speculanților...

Pentru întreg teritoriul ocupat au fost stabilite prețurile maximale. Unde nu sunt încă date publicității, am dispus să se publice în timpul cel mai scurt.

Sau luat măsurile necesare pentru ca vederea populației cu articoli de alimentație de prima necesitate să nu sufere nici o daună, chiar și atunci dacă în urma fixării prețurilor maximale ar dispărea unii articoli din piață.

Situația alimentară este, din primul moment când C. D. R. a preluat guvernarea teritoriilor unite cu România, gravă. Sunt factori importanți în viața statului nostru, acărora pro-

vedere cu alimente este o datorie primaordinară a Consiliului dirigent.

Așa spre pildă e datoria noastră nobilă și plăcută asigurarea hranei de toate zilele pentru armata română de ocupație. Tot altfel privim de muncă plăcută îngrijirea cu alimente a armatei teritoriale și a jandarmariei, ne mai amintind formațiunile mici ocazionale.

Procederea muncitorimei dela mine și diferite întreprinderi ale căror număr trece peste 200.000, tot astfel a întregului aparat personal dela Căile Ferate, formează una dintre cele mai grele probleme de alimentație.

Dacă mai ținem seama și de lipsurile mari ale orașelor, avizate la alimentarea publică e clar tabloul situației schițat prin datele de mai sus.

Când a preluat C. D. puterea publică a avut la dispoziție 10 (zece) vagoane făină. De sine se înțelege, că am recurs în grabă la măsuri extraordinare, dar potrivite pentru asigurarea mersului normal de alimentație, mai ales, că rezervele adunate au fost consumate. Cvantul lunar care trebuia să fie pus la dispoziția celor avizați la sprijin se urcă la 500 vagoane de făină.

Până acuma nu puteam îndeplini datoria noastră grea impusă de împrejurări, mulțumită numai bunăvoinței cetățenilor și hărniciei comisarilor de alimentare. Suntem siguri că publicii mare înțelege situația gravă în care ne aflăm și că ne va da tot concursul său, întru învingerea greutăților, cari se ivesc.

În timpul cel mai scurt vom contingentă după localități superplusul articilor. Întrucât cetățenii singuratici vor încerca a eluda aceasta dispoziție corectă și utilă, după părerile noastre, vom fi siliți să pășim la recivirarea cu forța după ce va trece termenul fixat pentru predarea prisosului.

Facem atent toți locuitorii, că nu vom suferi nici o contravenție și vom proceda cu toată energia împotriva acelor, cari ar cuteza să ne pună piedeci, folosindu-se de situația gravă în care ne aflăm și vom stărpi fără cruțare pe toți speculanții cu alimente și articoli de prima necesitate, fără considerare la alte interese secundare.*

Amorul și ura ne strică cu totul judecata; nu vedem decât greșeli la inamicii noștri, iar la persoanele cari ne sunt simpatice o mulțime de calități.

Schopenhauer.

Ziua de sânge din Țiria.

Șoviniștii își fac de cap. În nebunia lor comit fapte cari compromit nu numai „prestigiul” maghiar ci și democrația ungară. Actele barbare compromit toate ideile și principiile ce le-au îmbrăcat acei ce, sub masca lor, le-au săvârșit sau au tolerat săvârșirea lor. Compromițând principiile pe cari și noi le adoptăm ne compromit și pe noi de aceea protestăm cu toată energia împotriva acestor sălbătăcii medievale. Dar nu numai idealul socialist ne forțează să protestăm ci și simțul uman, căci nu poți retăcea liniștit spre pildă atrocitățile săvârșite la Țiria. Iată ce s'a petrecut acolo: Joi după amiază a sosit în Țiria un tren blindat (îmbrăcat în fer) cu un pluton de soldați unguri cu tunuri și mitraliere pentru a desarma garda română. Au început a trage asupra locuitorilor salve de foc și a mătura străzile cu gloanțe. În urma acestor „vitejii” au rămas morți 60 de oameni nevinovați, poate sute de răniți. Între morți se găsește mama și fratele directorului ziarului „Renașterea Română” V. Hotăran din Țiria. O victimă a acestei sălbătăcii a fost și bătrânul avocat I. Hotăran din Țiria, bătut și schingiuit revoltător. — Guvernul maghiar, nu știm, dacă a luat măsurile necesare pentru a pune capăt acestei furii și dacă este vinovat în inscenarea masacrului. Datoria lui ar fi să se declare limpede: din a cui inițiativă se fac lucrurile acestea și cine este responsabil și de astădată? Simțul nost de dreptate pretinde anchetarea în fața aeropagului european a acestui monstruos flagel, căci jaful și omorul nu pot fi proslăvite de un guvern, care are și azi cutezanța de-a se numi „democrat”.

Pentru libertatea presei.

Nu vrem să facem sânge rău și nici nu vrem să fim cu orice preț în opoziție. Va sosi și vremea asta. Ne spunem însă părerea cinstită, căci credem că astfel servim binele obștesc. Cu mare durere constatăm că premenirea atmosferei politice tot nu vrea să sosească. Ni s'a promis deplina libertate a presei și a colportajului. Trăim însă zilele ocupației militare...

Totuş, încercăm să facem apel la simțimentele bune ale membrilor consiliului dirigent și-i rugăm, să ne spună, este bine astfel? Ziarele sunt tăiate de izvorul lor de întreținere: de abonamente. Ziarele, trecute prin cenzură dublă, ajung în sertarele poștei, unde li să îmbătrânește tiparul. Este bine astfel, cu viteza melcului în perspectivă? Pe noi socialiștii români nu ne poate acuză nimeni, că — am dori să jignim interesele naționaliştilor, doar am dat sprijinul nostru puternic pentru a realiza idealul lor, care este și al nostru: unitatea unui neam. Și nu în consecința acestei purtări, ci pentru că simțim că este un drept elementar de civilizație, noi pretindem — dacă cererea nu ajunge ca libertatea de presă și a colportajului să fie scutită de capriciile unora și să însemne un principiu, pe care nu-l putem jertfi niciodată.

Insemnări.

O impresie. Mă plimbam pe stradă și mă încântă ziua frumoasă. O, ce frumoasă e viața, aproape ca un vers de Radu Cosmin. Și ce frumoasă-i pudra pe fețele domnișoarelor. Și ce frumoasă-i barba domnului colonel și ce frumoasă-i vitrina măcelarului, în fața căreia stă rebeș de frig cerșetorul. Și ce frumos e dangătul de clopot!... Frumoasă, frumoasă ești viață... Și mă plimb pe stradă și sorb vâzduhul curat de munte... Și mă opresc deodată. Un olog, cu mâinile întinse, cu fața suptă, cu părul vâlvătai. — Și-și oferă brațul și-i strălucesc ochii... O, ce frumoși sunt ochii ologului... Uniforma verde de ploie, medalii de argint pe piept, a fost erou. O, ce frumoasă-i viața, când erai erou și ești olog... Și ce frumoasă-i pielea de tigru în automobil și ce frumoasă-i cocota... Și ce frumos este boierul, care așteaptă femeia palidă... Și mă plimb și ologului îi sună a ciocan pe sicriu, piciorul de lemn...

Din brutalitățile sârbești din Banat.

Armata de ocupație sârbească din teritoriul Banatului trimisă pentru reținerea ordinii, a crezut de cuviință ca prin brutalități să-și pună stăpânirea. Pe toți aceia cari i-au crezut de periculoși contra intereselor lor de expansiune au început a-i brutaliza în mod barbar, unii au scăpat prin refugiere, pe alții i-au transportat la arest în Belgrad, unde suferă grozav, căci mâncarea ce li se dă, nu se poate mânca. Vineria trecută au și proclamat la Timișoara imperiul asupra Banatului, silind pe funcționari a depune jurământ de credință. Aflând însă rezistență la toți slujbașii căci nimenea nu a vrut a se supune lor, au încunjurat oficiile publice cu armată, bătând grozav pe toți cari le cădeau în mână.

Față de aceste brutalități a urmat o monstruasă grevă generală în tot Banatul, circulația trenurilor sistată, prăvăliile închise, muncitorii toți părăsind fabricile și atelierile. Să svonește că pe comisarul popular din Timișoara O. Roth l'au arestat și transportat la Belgrad. Greva a durat până Luni dimineața. Toți sunt grozav de mirați că o mână de oameni să pună stăpânire pe un teritor ce nu e a lor.

Rap.

Congresul învățătorilor.

Approape o mie de învățători s'au întrunit Luni în Congres și și-au spus durerile și dorințele. Pretențiunile lor au fost foarte modeste, multe din cele ce au cerut sunt lucruri cari există și cari nu aduc nici o schimbare în viața învățătorului. Un lucru bun și de mare folos totuși au pretins: Preluarea învățământului primar din mâna bisericii și conducerea lui de către stat. În această chestiune s'a adus următoarea hotărâre: În interesul progresului învățământului, toate școlile primare confesionale cu începutul anului școlar 1919/20 să se statifice. De predarea religiei se va îngriji consistoriul, studiul acesta va fi predat de preot. Eforia școlară, ca o instituție, care jighează adânc pe învățator se desființează. Învățământul au să-l supravegheze numai băbați de școală, experți în studiile pedagogice, revizorii școlari.

Referitor la organizarea învățământului primar și organizarea culturală a poporului d-l Pascu spune între altele și următoarele: Cei mai mulți țărani trecuți prin școală abia își știu încă scrie numele; în starea morală nu se observă o deosebire mai mare între cei cari au cercetat și cei cari au ocolit școala. — Pentru a obține rezultate mai trainice în învățământ, propune următoarele: Învățământul popular să fie obligator și gratuit. Un învățator să nu aibă mai mult de 50 elevi de instruit; să se înființeze biblioteci, cantine școlare; fiecare școală să aibă o sală spațioasă de gimnastică, unde s'ar putea ține și întruniri sociale.

Din raportul d-lui Șuteu referitor la învățământul mediu extragem:

În școlile normale superioare să se propună pe baze mai largi anatomia, psihologia, pedagogia, să se introducă ca studii noi etica, logica și sociologia. Deasemenea să se dea o deosebită atenție studiului economiei politice și agronomiei. Pentru pregătirea ulterioară a învățătorilor se vor înșușii cursuri, aranjate de stat, în formă de academii, universități populare. Învățătoria își va înființa împreună cu profesorii dela școlile medii, organul său de publicitate „Cultura română”. Absolvenții de preparandii să se poată înscrie la pedagogia superioară și la facultatea filozofică. Din aceste elemente se vor recruta profesorii dela școlile pedagogice, revizorii școlari și inspectorii învățământului.

Privitor la salarizarea învățătorilor au cerut 80% din salariul și atribuțiile profesorilor. Con-

gresul a primit statutele „Asociațiunii învățătorilor români din Ardeal, Banat și părțile Ungurene” a cărei bază s'a pus acum. În Nr. viitor vom mai reveni asupra congresului învățătorilor.

Dacă lumea a fost făcută de un Dumnezeu n'ași vrea să fie acest Dumnezeu. Meseria operei mele mi-ar sfâșia inima. Schopenhauer.

Răscumpărătorii.

Invinși de voluptatea seducătoare a fructelor din mijlocul Edenului, nevinovatele creaturi gustă din pomul conștiinții, fără să prevadă, că prin asta Paradisul, noțiunea supremă a fericirii, îl pierde pentru totdeauna.

Paradisul pierdut. Paradisul Colina, lunca, grădina cea minunată, ori știu eu cum să-i mai zic, unde eră eternă primăvară, flori și fructe pururea în pârghă; soare strălucitor și umbră răcoroasă; cântec de paseri și muzică îngerească; unde nu pătrunde umbră de durere, ci domnea liniștea fericirii celei mai extaziate — din Paradis în valea plângerei! E peste puțină să privești fără compătimire pe nefericiții ăștia; să nu se ivească deundeva inimi mari și nobile, să le redobândească, să le răscumpere iară, ceace pierduseră printr'o mișcare de mână, chiar cu sacrificiul vieții!

Moise își adună pribegii și le promite să-i conducă în Paradisul Canaan. Însă se îndoiește însuși de a-l putea regăsi, și-i lasă singuri să meargă.

Vine Crist cu inima de aur, adună gloata și-i descrie, prin învățăturile lui sublime, drumul spre Paradis. Gloata idiotă n-l înțelege, n-l urmează și merge el singur.

Se scurg secolii. Răscumpărătorii se perindă. Se însirue cezarii imperatorii, țarii și regii, să conducă, din mila lui Dumnezeu — spun ei — popoarele la limanul dorințelor. Se pune vaticanul cu trei coroane în cap în fruntea omenirii, ca locțiitorul lui Dumnezeu pe pământ, și omenirea nu mai ajunge la ținta fierbinte, după care și încoardă toate puterile, tot vântul inimii, ci rătăcește într'una, risipindu-și lacrimile sufletului peste potecile aspre și grunsuroase ale văii de penitență (suferință)

Și în pribegia ei o ajunge câteodată o voce mistică:

— Edenul nu mai este! Zadarnic îl cauți, căci nu se găsește în nici o parte a pământului, în nici-o margine de cer. Tu trebuie să-ți

creezi! Căci lumea ta nu-i numai poteci întunecoase, cu spini, suferințe și lacrimi.

Uite colinele înverzite cu fructe dulci îmbelșugate; sate încântătoare, orașe și cetăți cu turle pompoase; munți superbi cu eternă zăpadă, cu creștetul lor sfidând cerul și mări imense, legănându-se în razele soarelui... Tu trebuie să-ți crezi Paradisul!

O nouă năvală, nouă înfrigurare cuprinde omenirea. Erump războaiele, se înfioară văzduhul de pocnetul armelor, se prăbușesc cetăți, se udă pământul de sânge și lacrimi. Sforțări zadarnice, strigăte disperate se pierd în înfinit, fără răsunet... și Paradisul tot nu se crează.

Vocea mistică iară se aude:

— Fericirea nu este în cetățile, ce le disrugi, nici în măcelărirea și apăsarea semenilor tăi: ea va fi numai atunci, când vei lăsa fiecăruia să se bucure de aceeași fericire, pe carea și-o dorești ție însuși. Până când îți găsești plăcerea în arma firoasă; până când sufletul tău zboară numai în negurile trecutului, nu vei putea zidi Edenul. Înaltă te mai mult și-ți desvăluie sufletul... e atâta soare și atâta fericire acolo!

Pribegilor, ce nu vă găsiți Paradisul, încetați de al mai căuta! Părăsiți-vă răscumpărătorii mincinoși și haini, căci ei și de-l găsec, nu vi l dau vouă!

Veniți să-i începem noi clădirea: piatră cu piatră, cărămidă cu cărămidă, nu neîntreruptă încredere, și mai degrabă vom ajunge la el, decât pribegind și tânguindu ne. Fundamentul deja-l avem. Infrățire ideală și sinceră numai socialismul ne învață.

P.

Apel către toate secțiunile și organizațiile noastre. Mutându-se centrul mișcării noastre la Sibiu, tovarășii conducători ai grupelor economilor și ai secțiunilor noastre din țară sunt îndrumați ca toate informațiile și îndrumările de cari au lipsă să le ceară dela *Secretariatul partidului socialdemocrat din Ardeal, Sibiu, Strada Rosenanger 14*. Tot aici se trimite și darea de partid, precum și orice alți bani pentru mișcare.

Ceice doresc a avea foaia noastră „Adevărul”, să ceară trimiterea ei, căci i se va trimite și fără a achita înainte abonamentul. Acesta rămâne a se plăti, când poșta va primi mandate poștale.

ALEXANDRU PETŐFI

APOSTOLUL.

TRADUCERE DIN ORIGINAL DE ȘT. O. IOSIF

Și autorul, groaznic ispăși.
În uliță au pus mâna pe el
Și l hărțuiră.
„Opriti-vă!” strigă el rugător,
„Opriti-vă, oh, îndurați-vă!
Nu vreau să fug, nu vreau să scap,
Mă duc oriunde liniștit.
Priviți colo, fereastra ceea
Acolo-i locuința mea,
Acolo stă nevasta mea, copilul meu,
Duceți-mă la dânsii sus,
O clipă numai, doar'o clipă,
Să-i mai îmbrățișez odată,
Să le mai zic adio!
Pe urmă nu-mi mai pasă,
Legăți-mă, băteți-mă
Și faceți tot ce știți,
Dar nu pot merge fără să-i mai văd;
Mai bucuos aș merge 'n iad
După adio,
Decât în ceruri, fără să-i mui văd!...
Nu sunteți voi, bărbați, părinți?
Ce ați zice voi, când alții
V'ar face vouă astfel?
Eu n'am pe nimenea pe lume,
Decât nevasta și copilul,
Nici ei nu au pe nimenea,
Pe nimenea, decât pe mine;
Lăsați-mă, oh, oameni buni,
Lăsați-mă, să ne mai revedem
Odată, poate cea din urmă oară!

De mine nu vă fie milă,
Dar fie vă milă de ei,
Că sunt nevinovați că n'au păcătuit
În contra legilor, nici vouă,
Nu-i omorâți!...
Oh, doamne, dacă nu vă 'nduioșază
Nici ruga mea, atunci
Cu lacrimi vreau să vă înduplec!...*

Plângând amar, îngenunchiă
Și le îmbrățișă genunchii, zbirilor,
Precum îmbrățișase odinioară
În timpuri mai frumoase
Genunchii mult iubitei,
Ci ei cu rânjete crud, ironic,
Il ridicară 'n sus și-l duseră,
Spre duba, care-l așteptă.
Când a văzut, că orice rugă
Se pierde 'n vânt, furile l-au cuprins,
Iși adună toate puterile,
Să-i biruie pe toți, să fugă.
Cu vitejia unui leu turbat
Luptă nebun, dar în zadar!
Mil doborâra, mil striviră 'n fiare
Și-l aruncară 'n dabă.
Și d'acolo urlă eșit din minți,
Urlă așa blesteme:

„Blestem asupra voastră
Ș'asupra neamului întreg
De fiare și strigoi sălbatici
Cu chip de om!
Cangrenă otrăvită
Să vă înnece corpul,
Ca mârșăvia sufletul,
Și să vă roază viermii
Gunoalelor!
Blestem asupra-vă, ș'asupra craiului,

În numele căruia duceți
Le eșafod virtutea!
Blestem asupra-ți rege hrăpitor,
Tâlhar nelegiuit,
Cel-ce te crezi un Dumnezeu
Și ești un demon, demonul mincunii!
Cine-ți încredințează milioanele?
Cine a 'ncredințat pe lup
Cu paza oilor?
Ți-e mâna roșie, ca purpura-ți;
Ți-e fața galbenă, ca și coroana ta;
Și neagră-ți este inima, ca doliul
Ce se întinde 'n urma ta
Ca umbra uriaș'a nopții.
Dar până când vei usurpa, nelegiuitule,
Puterea tâlhărită și drepturile altora?
Să se răscoale toți, ca uraganul,
Supuși tăi!
Și de le vei ieși 'nainte
Cu sutele-ți de mii de mercenari, —
Să nu dea Dumnezeu, să mori ca un bărbat,
Pe câmpul de bătaie vitejește,
Ci tu să fi întâiul laș ce fuge,
Să fugi, să te ascunzi sub tron,
Ca un câțel, amenințat, sub pat,
Și d'acolo să te cotrobăiască și răzând,
Să scuipe 'n ochi-ți rugători
Mulerile bătrâne și copiii,
Și cei ce-ți sărutau piciorale,
Acelora să le săruți pe ale lor,
Acela să-ți zdrobească
Măsele rânjite,
Acea să sugrume 'n tine
Vieța ta nemernică!
Să crăpi în desperarea,
În care m'asvâriși pe mine!...
Nevasta mea... copilul meu... (Va urma.)

Către abonații și colportorii noștri!

Deoarece poșta nu mai transportează bani prin mandate poștale ne adresăm d-voastră rugându-vă să binevoiți ca banii pentru abonament sau pentru foile vândute ce ni-se cuvin, în loc de poștă să depuneți banii la cea mai apropiată bancă dela d-voastră cu nota Administrației foii „Adevărul” prin „Albina” Sibiu. Banca „Albina” din Sibiu ne va achita suma depusă de d-voastră la Banca de acolo. Acesta e unicul mijloc de a vă putea achita costul abonamentului care este atât de mare trebuință gazetei noastre care nu are alte venituri numai banii ce vin pe abonamente. Dacă banca va cere o mică sumă în plus pentru mijlocirea banilor să nu vă pară rău de ea, căci și cu poșta aveți cheltuieli.

Plătirea banilor se va face în chipul următor: Acela care voiește să-și achite ori să se aboneze la foia „Adevărul” va merge la banca cea mai apropiată, spunând că aceea sumă să se adreseze la „Adevărul” prin banca „Albina” în Sibiu. Acele bănci cari vor face aceste abonamente vor anunța banca „Albina” care ne va plăti suma trimisă pentru abonentii și restanțierii noștri.

Faceți deci astfel iubiți tovarăși și cetitori ai foii noastre, cari voiți să nu vă oprim foia. Rugăm pe toți tovarășii și abonentii noștri să răspundească foia ca astfel s'o putem face mai mare și cu mult mai bună. Prețul abonamentului este:

Pe un an 12 coroane,
Pe o jumătate an 6 coroane,
Pe trei luni 3 coroane.

Numeri de probă trimitem gratis oricui. Cât privește trimiterea foilor rugăm a ni-se scrie comunele deocamdată tot unguerește până la alte dispozițiuni. Asta o cerem mai mult pentru ca poștarul să poată înmănuș punctual foia fără întârziere, iar mai târziu se vor scrie numai românește. Rugăm ca toate scrisorile să se adreseze așa:

Redacția și Administrația
„ADEVĂRUL”
Sibiu.

Preluarea școlilor de stat.

Biroul de presă al consiliului dirigent ne roagă a publica acest comunicat oficios:

Luându-se în stăpânire școlile de stat maghiare de către Consiliul Dirigent, s'a procedat imediat la naționalizarea școlilor cercetate de români. În satele românești școlile de stat s'au românizat în mare parte deja până acum. De asemenea oarecare număr de școli civile dela oraș. S'au luat apoi măsuri pentru naționalizarea grădinițelor de copii. În ce privește naționalizarea învățământului secundar deocamdată nu s'a putut face altceva, decât s'a dispus introducerea învățământului obligator al limbei românești pe seama tuturor elevilor români atât în școlile de stat, cât și în cele confessionale streine. În același timp elevii au fost dispensați de a învăța mai departe limba maghiară.

Un singur liceu de stat român s'a înființat până acum în istoricul și simbolicul oraș al nostru Alba-Iulia. Liceul are deocamdată numai cursul inferior (4 clase) și s'a format din fosta școală de stat în care s'au adăugat elevii veniți din gimnaziul ungurești din vecinătate. Liceul se numește „Mihai viteazul”. Cursurile vor începe în 1 Februarie st. v. Sunt circa 200 de elevi. Tot la Alba-Iulia s'a deschis școala primară de stat „Avram Iancu”.

În vederea trebuințelor școalelor secundare românești, începând cu 1 Septembrie se anunță la resortul cultelor și instrucțiunii publice o mulțime de profesori români, cari au făcut servicii la școlile ungurești. Sunt nădejdi întemeiate, că la toamnă vom avea pentru școlile secundare personal didactic suficient.

La 1 Martie st. v. se încep pe lângă liceul din Blaj și cel din Brașov cursurile pentru elevii de clasa VII și VII. Cursul durează 3 luni. În ce privește dispensarea dela armată a acestor elevi născuți în 1896, 1897 și 1898, contrar știrilor date de ziare se vor face pașii necesari la forurile militare pentru ca elevii să-și poată termina studiile în cari au fost împiedecați din cauza războiului.

Profesorii Nicolae Sulică și Arseniu Vlaicu dela Brașov, cari în cursul războiului au avut o atitudine detestabilă din punct de vedere național, au fost suspendați temporar dela catedrele lor și s'a inițiat cercetare disciplinară.

Amânându-se deschiderea universității din Cluj pe 7/20 Martie se face cunoscut studenților că examenile și riguroasele se vor putea face și în timpul de până la 7/20 Martie.

Resortul cultelor și instrucțiunii publice a pus la dispoziția Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român suma de 50.000 cor. pentru cumpărarea muzeului etnografic și de științele naturale a d-lui Adam Duda dintr-o localitate de lângă Hunedoara.

Redacția și Administrația „Adevărul” s'a mutat în strada Rosenanger Nr. 14 dela poliție spre piața Brânzei, fostul local al „Gazetei Poporului”.

ȘTIRI.

— **Taft despre Liga națiunilor.** Fostul prezident al Americii Taft a spus cu privire la Liga Națiunilor: „Ca unii ce vă iubiți țara și ca amici ai omenirii, vă îndemn să uzați de toată influența voastră împreună cu senatorii, ca să fie ratificate tratatele, la care să se încorporeze liga națiunilor. O adevărată ligă a națiunilor conține chiar în condițiunile hotărâte, măsurile de prevedere pentru dănuirea ei. E adevărat că exigentele situațiunii europene în sfera ligei probabil că vor impune măsuri adiționale și mai stricte, decât par în unele privințe în proiectul de față: însă considerată în întregul ei, sunt foarte mulțumit de înțelegerea unanimă asupra aceste chestiuni.

— **Delegația comitetului executiv la București.** Comitetul executiv al partidului socialdemocrat din Ardeal și Banat a trimis o delegațiune, în persoanele tov. I. Flueraș, I. Jumanca și I. Apolzan la București ca să studieze situația muncitorilor de acolo și în special a tovarășilor cari au fost arestați și schingiuiți de autorități. Delgațiunea noastră va interveni și la guvernul român pentru punerea în libertate a tovarășilor arestați, numai din dușmănie politică, și vor cere ca ziarul „Socialismul” să poată apare din nou. Iar pentru interesul comun vor căuta a se înțelege ca toate organizațiile muncitorești din România și părțile alipite la România să-și formeze un singur centru.

— **Telegrama lui Wilson către Internaționala din Berna.** Președintele Statelor unite a adresat o telegramă de felicitare congresului socialist din Berna, care dupăcum cetim în *Journal de Genève*, a fost citită cu mare entuziasm la a doua ședință a Internaționalei.

— **Răvaș către „Adevărul”.** Teodor Simion din Pianul interior ne scrie această scrisoare emoționată, care este adresată parcă acelor, ce fac războiul. Cetiți bravi fauritori de vârsări de sânge, ce scrie Teodor Simion:

„Onorată redacție! Am vrut de nenumărate ori să înaintez o plânsoare. Sunt invalid și n'am nici un ajutor. În anul 1915 am primit 1 lună ajutor. Dar după aceea am făcut armata până la izbucnirea revoluției. Acum sunt acasă. De lucrat nu sunt în stare din cauza durerii. Alții primesc ajutor. Sunt sărac. Pământ nu am. Mama e bătrână nu i în stare să mă țină. Vă rog faceți dreptate”.

Am face noi dreptate, frate Teodore, căci noi n'am face războaie și ologi și martiri și multe, multe am face... Dar ce să facem?... Așteptăm, să sosească vremea noastră. Și atunci nu vor mai rămâne invalizii în urma războiului și nu va geme de sărăcie victima istoriei: țeranul.

— **Demonstrația din Sibiu.** Pentru a protesta în contra atrocităților petrecute în comitatul Aradului, partidul național român a convocat o adunare populară Marți înainte de amezi în piața Sibiului. S'au adunat vreo două mii de oameni. Vorbitorii d-l Nicolae Ivan, Iuliu Vuia, dr. Comșa și Eugen Goga, au protestat energic în contra masacrelor ungurești și au pretins ocuparea teritoriilor românești neocupate încă de către armata română pentru a împiedeca astfel repetarea atrocităților barbare. Poporul a fost foarte agitat

— **A murit Gheorghe Pop de Băsești.** Veteranul președinte al partidului național român a murit în zilele trecute. A fost un bărbat inimos și iubitor de lumină și numele lui n'a lipsit dela nici o luptă politică a neamului românesc.

— **Tov. Ioan Lazar în mijlocul nostru.** Tov. Ioan Lazar, tipograf din Făgăraș, care a fost condamnat la moarte de armata austro-ungară pentru protestul său în contra banditismelor săvârșite și pe care îl crezusem mort, dupăcum am amintit și la congresul nostru din 1918, azi a venit în mijlocul nostru. Tov. Lazar a scăpat ca prin minune de execuție și a trecut în Rusia de unde s'a reîntors acum. Regăsirea tov. Lazar ne a umplut inimile de bucurie.

— **Ajutorarea victimelor războiului.** Resortul ocrotirilor sociale a început conșcierea invalizilor, văduvelor și orfanilor de războiu ca în timpul cel mai scurt să poată începe ajutorarea lor. E de dorit ca invalizilor să li se asigure posturi ușoare pe care să le poată ușor îndeplini, iar văduvelor să li se înleznească a se ocupa cu comerțul în detaliu, în special tutungeriile să li se pue la dispoziție, iar orfanilor să li se dea educație sănătoasă, cu sprijinul statului, și să li se împartă cariera după aplicațiune. Acestea pentru a scuti statul de spese și pentru a determina împărțirea muncii după puteri.

— **Miscarea teatrală în Ardeal.** Ne gândim la serile petrecute în săliile de teatru ale lui Reinhardt. Erau spectacole aranjate pentru muncitorime. Piese de Hevermans, Hauptmann, Wilde, Lhaw, Shakespeare le putea admira muncitorul obosit de truda zilei și pe-un preț minuscul proletarul își câștigă cunoștințe de literatură și artă. La noi? Cine se gândește la hrana sufletească a muncitorimeii?... Între mulțea și grelele probleme de rezolvat este și una a teatrului, pe care nu o putem rezolva decât în spiritul democrației. A frecvența teatrului nu mai este privilegiul celor bogăți și nu poate fi destinat pentru corupția moralității publice. Teatrul este un factor serios de propagandă culturală și muncitorimeea din Apus și a câștigat o bună parte a culturii sale cercetând biserica Thaliei. Ni se spune — firește fără să putem controla sursa — că unii agenți notorii ai spe-culei, au hotărât că vor navăli cu „trupe” teatrale în Ardeal, aducând materialul lor picant, pentru a ne delectă în grațiile îmbătrânite ale unor „artiste de duzină. Vrem și noi teatru și cât de curând, în toate centrele românești și cu drag am saluta pe scenele noastre pe-un Brezeanu, Soreanu, Iancovescu, Demetriad, pe-o Ventura, Voiculescu... Dar nu ne trebuie „actorii”, care să compromită cultura românească. D-l Goldiș să se ocupe temeinic de această problemă culturală și să-și aleagă colaboratori serioși pentru înjghebarea acestui program cultural. Iar ce privește invazia trupelor de cote din Țeară, sub pretextul propagandei artistice, declarăm că invazia asta nouă nu ne este simpatcă. Noi vrem să dăm muncitorimeii și proletariatului român posibilitatea de a și desvoltă simțul artistic, dar nicicum n'am fi împăcați cu ideea de a se aduce în Ardeal mediocrități antice din București, care ne ar asurzi urechile dormice de glasul artei adevărate cu cupletele lor triviale.

— Pentru penzia funcționarilor dela calea ferată. Consiliul Dirigent a votat pe seama funcționarilor penzionați dela căile ferate suma de 200.000 coroane. Știind că penziunile în Ungaria erau foarte mici, iar acum în timpurile acestea excepționale plățirea penziilor a suferit mari greutăți, ajutorul Consiliului Dirigent e de două ori binevenit.

— Aderarea maghiarilor la guvernul român. Locuitorii maghiari din comuna Oláhajalu (județul Făgăraș) în frunte cu preotul reformist Tövissi József și Szöke Gergely, director la școala de stat au iscălit o adresă către Consiliul Dirigent Român, în care declară, că se supun întru toate dispozițiilor și ordonanțelor emanate dela guvernul ardelean român.

— „The Anglo-Rumanian Society“. Sub acest titlu s'a înființat la Londra o nouă societate pentru a face cunoscut Englezilor stările culturale și sociale ale românilor. Președintele societății este Lordul Hugh Cecil și în comitet să află zeci de lorzi dornici de a cunoaște apa Dâmboviței, hora și doina. Foarte probabil la primăvara lordul Cecil va veni să pescuiască în Murăș, acompaniat de blonzi săi prieteni care vor vâna prin munții Făgărașului... Și negreșit Sir Alfred Ewing va putea constata că în șesurile mănoase ale Ardealului trăesc în deplină fericire oi și oameni.

— Socialiștii și statul evreesc. Branting conducătorul socialiștilor svedezi, care acum ia parte la congresul socialist din Berna a declarat următoarele: „Noi privim cu un deosebit interes reînvierea statului evreesc. Noua republică iudee va fi un imbold de muncă și cultură pentru celelalte state cari renasc după tragedia mondială.

— Cele trei contingente chemate sub drapel au răspuns chemării Consiliului Dirigent fără șovăire și cu cea mai mare însuflețire. Asențările au decurs în ordine și au avut succes desăvârșit. Tinerii s'au prezentat la asențări ca la sărbătoare, în cântece de veselie. Aceasta dovedește că spiritul bolșevist n'a putut învenina sufletul curat al poporului român, că zadarnică a fost truda și înfriga guvernului maghiar de a sparge rândurile solidare ale românilor și a zadărnici prin bolșevism succesele strălucite politice ale românilor. (Biroul Pressei al C. D. R.)

— Lupte între comuniști și socialiști în Budapesta. Comuniștii din Budapesta au voit să țină o mare întrunire, iar muncitorii socialiști au hotărât că vor face demonstrație pentru a împedea întrunirea. Se spune că 100 de mii de muncitori au demonstrat în contra comuniștilor cari și ei au fost câteva mii. S'au produs ciocniri cu vărsări de sânge. Au fost 3 morți și foarte mulți răniți. În legătură cu aceasta poliția a arestat 42 de conducători comuniști între cari Bela Kun, Ladislau Nándosy, Tiberiu Samuely, Dr. Eugen László și Joan Léka-Leitner.

— Atentat în contra lui Clemenceau. Primul ministru al Franței și conducătorul conferinței de pace dela Versailles a căzut victimă unui atentat. Un anarchist l'a pândit în drum și a tras mai multe focuri de revolver sasupra lui. Un glonte l'a nimerit în pept îngaurindu-i plămânul. Starea bătrânului Clemenceau nu e gravă. Anarchistul a fost prins.

— Impăratul s'a îngrijit de alimente. În pivnița palatului imperial din Berlin au aflat foarte multe alimente ascunse. Se știe că împăratul pe timpuri își schimba biletele de alimente ca oricare cetățean lăsând să creadă că nu dispune de provizii. Fostul împărat este acuzat acum — după ce s'a reîntors în Germania — ca ascunzător de alimente.

— Femei în judecatorie. La un tribunal din Budapesta — în urma egalizării femeii cu bărbatul — s'au numit și două femei ca judecătoare. Doamna Szegvári și d-șoara Maria Wlach. La prima judecată, judecătoarele au condamnat la 150 coroane despăgubire pe un burghez care a scris în cartea servitoarei lui că „n'a fost corespunzătoare“.

— America creditează Italia și Belgia. S'a votat un nou credit de 7.500.000 dolari pentru Italia și 40 milioane pentru Belgia. Suma creditată până acum de Statele Unite aliaților depășește suma de 8.674 324 000 dolari.

— Serată dansantă. Partidul socialdemocrat din Sibiu va aranja în 16 Martie o serată dansantă în sala „Unicum“ din loc. Venitul curat este destinat fondului gazetelor „Adevărul“, „Igazság“ și „Wahrheit“. Tovarăși să sprijinească această acțiune distractivă și de propagandă.

— Teatru comnizat. Sfatul muncitorilor din Seghedin a hotărât luarea în proprietate comuna a teatrului din loc. Teatrul îi va prelua comuna și va fi condus de un directoriu compus din 5 membri de artiști. Din venitele teatrului 60 procente le vor primi actorii, iar 40 procente orașul.

— Vieță bolșevistă în Moscova. Un voiajor al ziarului „Times“ a călătorit prin capitala Rusiei și a scris raport despre stările de acolo. Situația e deplorabilă — scrie el. — Toate prăvăliile sunt închise, galantarele sunt astupate cu scânduri. Comerțul se face numai în secret căci ideile bolșeviste nu admit principii comerciale individuale. Astfel scumpețea e foarte mare, un font de cartofi e 3 ruble, napi 5 ruble, ceapa 6 ruble, carnea 14 ruble, zahărul 35. pâinea 10 ruble. Unsoare nu se află de loc. Știrea vine din izvoare burgheze, deci o publicăm cu oarecare rezervă.

Activitatea noastră.

Infiiințarea secțiunii din comuna Vad (com. Făgăraș). În ziua de 30 Ianuarie 1919 întrunindu-să un număr însemnat de cetățeni. Cu aceasta ocazie sau ales comitetul secțiunii. După ce au vorbit tov. Cosgarea, Valer Strimbu, Gavrilă Macaveiu, Nicolae Vornica, Gh. Gavrilă și alți despre binele cel poate aduce plugarilor noștri făcând parte din partidul socialdemocrat. După aceea urmează alegerea comitetului în modul următor: Aug. Cosgarea, președinte, Gh. Gavrilă, notar, Valer Strimbu, cassar, Gavrilă Macaveiu, Achim Bărsan, Nicolae Mărginean și Victor Dănețiu, controlori. Ilie Cosgarea, Nic. Vornica, Ioan Dănețiu, Achim Strimbu, Iac. Rotar, Ioan Dosta, Ioan Cosgarea și Ioan Grama membrii în comitet.

Colecta tov. Costa Macavei din Ziețu: I. Pilea 2 cor., G. Muntean I. 10, C. Macavei 5, V. Birar 3, Senzia (comi Geza) 4, I. Stean 4, F. Biron 2, I. Faragó 1, I. Crenopcz 2, A. Faur 3, G. Ivanecica 2, I. Bratila 3, S. Moszni 2, I. Tomotos 1, Traian Stanciu 2, L. Tescan 2, I. Ostrachu 2, I. Kiling 2, A. Stanca 2, I. Samariga 2, I. Tisca 2, I. Tolcser 2, I. Protner 1. Șt. Bala 1, Șt. Andraș 2, I. Bertoldi 2, F. Andraș 2, T. Csipcz 4, T. Csiprac 2, N. Bota 2, N. Preda 2, G. Bocanici 2, P. Ieresc 2, F. Augustin 2, C. Augustin 1, I. Duicu 2, A. David 4, I. Faur 2, I. Dan 2, A. Eged 1, Șt. Gong 1, F. Gagy 1, P. Grunța 4, N. Grunța II 2, I. Hajdu 1, Rusu Galațan 1, F. Hajdu 1, N. Mate 4, B. Hajdu 1, N. Hoge 2, D. Burlida 2, I. Gorgenar 2, P. Kocsis 2, I. Constantin 2, M. Lapsanczki 2, L. Login 2, I. Popa 2, L. Kovacs 3, I. Libardi 1, D. Cristea 2, G. David 2, S. Lang 2, P. Muntean I 2, D. Muntean 2, I. Mici 1, I. Marton 2, L. Kolyi 1, Luca Caraco 2, T. Muntoi 2, I. Moldovan 2, P. Ardelean 2, L. Moldovan 2, D. Iovan 2, A. Marton 2, I. Mariscu I 2, G. Lasc 2, V. Butascu 2, C. Milosolovics 1, I. Mihai I 2, G. Mihai 2, I. Nicula 1, D. Muroșan 2, I. Nicora 2, I. Mager 2, S. Nicula 1, I. Nemeti 1, S. Ninc 2, D. Nemes 1, I. Pann 2, P. Popa 3, A. Pripon 4, G. Puscaș 3, I. Rancia 4, I. Pavel 2, D. Recșan 2, L. Szasz 2, M. Mort 2, N. Popa 1, G. Popescu 2, A. Dan 2, I. Siler 2, C. Szombatfalvi 2, D. Zsura 2, D. Stanciu 2, Șt. Tioran 2, Șt. Uabin 1, I. Stoica 2, P. Tolcser 2, C. Wagner 2, T. Voinar 2, G. Tamfui 2, P. Zsura 3, T. Arsene 4, I. Sav 4, M. Tot 2, G. Simon 2, E. Gori 2, R. Zsula 2, F. De 1, Șt. Duck 5, Ch. Urs 6 cor. — Total 264 cor. Din ceasta sumă s'a dat 100 cor. vâd. Florica Dudaș. A rămas la fondul de agitație 164 cor.

Secțiunea română a partidului socialdemocrat din Brașov somează pe toți tovarășii cari au luat cărți de citit din bibliotecă de mai lungă durată ca două săptămâni să le înapoieze căci în caz contrar îi vom soma nominal pe cale publică.

Comitetul.

Circulară.

În chestia elevilor de clasa VII. și VIII. lice., cari au cerut să fie primiți la cursurile de completarea studiilor.

Având în vedere, că mulți dintre tinerii, cari au cerut să fie primiți la cursurile de completarea studiilor secundare, cari se vor ține la liceele din Blaj și Brașov între 1 Martie și 31 Maiu n. aparțin contingentelor, cari în urma decretării mobilizării în Transilvania, sunt obligate să se prezinte la asențări și conduși de principii ca întrucât e posibil să nu stingerim în studiile sale tinerimea studiosă, care și altcum a pierdut ani întregi de studiu din cauza serviciului militar, invităm pe toți tinerii vizaji și născuți în anii 1896, 1897 și 1898, ca întrucât au cerut primirea la cursurile menționate, să-și înainteze aici cât mai în grabă cererile lor de dispens.

Aceste cereri vor fi promovate forurilor competente a decide cu privire la dispensare de serviciu militar, iar rezultatul se va publică în „Gazeta oficială“ a Consiliului dirigent.

În conformitate cu circulara noastră Nr. 470 din 17 Ianuarie a. c., prin care am hotărât instituirea de cursuri de completarea studiilor secundare, pe seama acelor elevi, cari în urma serviciului lor militar au fost împiedecați de a-și termina timpul său studiile, aducem la cunoștință celor interesați, că am dispus înființarea de asemenea cursuri pe lângă liceele din Blaj și Brașov. Cursurile se vor începe la 1 Martie n. și se vor termina la 31 Maiu n., iar în primele zile ale lunii Iunie se vor ține examenele de maturitate cu elevii, cari au absolvat cursurile și au trecut examenul.

Toți petenții vor fi admiși la frecventarea cursurilor, având a se prezenta înainte de începerea acestora la Direcțiunea liceului respectiv, fie la Blaj, fie la Brașov unde intenționează să urmeze cursurile.

Sibiu, în 7/20 Februarie 1919.

V. Goldis m. p.,
șeful resortului de culte
și instrucțiune publică.

Publicațiune de arândare.

Resortul comunicației al Consiliului Dirigent publică concurs pentru arândarea restaurantului din gara Sibiului pe 3 ani.

Ofertele să se facă în scris adresate numelui resort până la 10 Martie st. n.

Reflectanții au să dovedească priceperea ramului acesta și că posed toate de lipsă ce recere timpul modern pentru înzestrarea și conducerea restaurantului.

Care din reflectanți va fi acceptat are să subscrie contractul de noi întocmit și să depună o cauțiune de 3000 coroane.

Consiliul Dirigent Român.

Resortul de comunicație.

Poșta Redacției.

Unui profesor. Puteai să-ți dai și numele, căci noi nu facem pe moralistii, cum fac de obicei directorii ziarelor burgheze. Noi suntem oameni sinceri și răspundem sus și tare, căci nu vrem să fim sectari și tăcunari niciodată. Ne întreb: nu simțim aversiune față cu acei intelectuali, care intră în partidul socialist? Nu, nu simțim nici o aversiune față cu intelectuali, căci prea bine știm că adesea intelectualul este mai mare sclav al patriotismului de panoramă decât muncitorul organizat. Nu avem însă toată încrederea în acele ilustre mostre de cameleoni și amfibii politice, care își schimbă straia după cum plouă, ori e senin. Foarte bine știm că idealul socialist este muzica apropiată a viitorului și că mulți, foarte mulți vânători de ocazie sunt gata spre a ne cueri zidurile pentru asigurarea profitului moral. Lupta noastră de clasă nu este proprietatea privată a unui conaclu politic. Noi dăm sprijinul oricui care dorește să muncească pentru idealul minunat al înfrățirii. Și în munca noastră ne servim bucuros de forțele intelectuale române, căci nici noi nu dorim ca muncitorii noștri să fie târșiți în apele analfabetismului. Dar dacă statul burghez pretinde viza pasportului înainte de-a permite trecerea granițelor sale, și noi vom fi siliți să cenzurăm caracterul celui ce ni se oferă, căci avem speranțe dureroase în materia asta. Te poftim cu toată dragostea însă în șirurile noastre...

Dlui T. B. Poezia d-voastră adresată „Poporului Impertinent“ a făurit câteva momente de veselie în inima noastră posomorită de luptele grele ale proletariatului. Mai sunt încă, după cum vedem și azi zeci și zeci de poezi care ne asaltează cu versurile teribile, crezând că un ziar socialist teribil în îndărijirea sa față cu nedreptățile sociale va publica orice monstruositate literară. Doriind însă a da un model de literatură sutei noastre de greeri naționaliști, publicăm strofa din urmă a poeziei D-voastre.

„Cu deplină violență
Către Dumnezeu,
Trăiască România mare
Și Românii toți
Să Dea Deplină scăpare
la ai săi Nepoți...“

Vă rugăm că de-aici încolo, să trimeteți ominentele D-voastre fraze direct la oficiile șovinistilor noștri.

Pentru Redacția și Administrația acestui ziar se caută băeți de serviciu.

Editor și redactor responsabil: TIRON ALBANI.

Tiparul tipogrăful W. KRAFFT, Sibiu, Str. Ordeului 10.